



Andrei Mănescu

**D** EȘI încă foarte tânăr, el a absolvit Academia de Arte Frumoase doar cu vreo câțiva ani în urmă, graficianul Andrei Mănescu dezvăluie, atît prin opțiunea estetică, în ansamblul ei, cît și prin datele stilistice personale, o surprinzătoare maturitate a gândirii artistice și un profesionalism fără concesii. Multiplele direcții în care el s-a manifestat pînă acum - gravură, obiecte realizate prin decupaj, desene/sculptură, avînd ca suport piatra de rîu -, se sprijină, în cea mai mare parte, pe același inventar de semne și pe aceeași dinamică a imaginației. După experimentarea mai multor variante expresive, de la un figurativism schematic la interpretarea imaginii zoomorfe, de la compoziția rectangulară la focalizările circulare, el a ajuns, la un moment dat, la forme complexe de module pornind de la cele mai puțin spectaculoase elemente geometrice. Întregul eșafodaj al imaginii, extensiile și ritmurile acesteia, indiferent de registrul stilistic și de unghiul de lectură, sînt efectul inepuizabilei capacități de combinare a formei cilindrice, adică a tubului. În substratul acestui proiect pot fi identificate două atitudini diferite care trimit direct la spațiul limbajului și la modalitățile de construcție a imaginii; mai întîi, una polemică, de ordin moral, vizînd recuperarea în expresie a unor moduli principal inerti și, în al doilea rînd, una afirmativă, a cărei finalitate este tocmai acreditarea ideii generatoare. Performanța lui Andrei Mănescu, pornind de la aceste observații, constă în bogăția și în marea diversitate a formelor pe care el le realizează cu mijloace atît de simple. Prin neobositul joc al combinațiilor, prin permanenta regîndire a sintaxei imaginii, artistul realizează un registru formal ce acoperă toate sugestiile unei lumi care se autogenerază cu vitalitatea realității însăși. Existența minerală, austeră și definitivă ca structură, glisează pe nesimțite către imaginea vag anatomică, fremătătoare și animată de pulsioni viscerale, pentru ca, într-o altă ipostază, totul să se transforme în glosă culturală și în comentariu pe marginea unui alfabet bizar. Această ambiguitate continuă la nivelul reprezentării convenționale este preluată și adîncită prin sugerarea directă a coabitării codului cultural cu obiectul preluat direct din hazardul naturii. Piatra de rîu, modelată stihial și idiferentă ca sens, este brusc transferată într-un alt cîmp de semnificații nu numai prin intervenția nemijlocită a artistului, ci și prin



## cronica plastică

de Pavel Șușară

# Tineri artiști în prim plan



gestul mai larg al identificării și, mai apoi, al prelevării. Într-un univers de semne volatile și imponderabile, ea introduce ideea gravitației, a solidității și a permanenței în raport cu nenumărații agenți ai erodării materiei. Și poate că revenirea la imagine, la obiectul definitiv și la tehnicile îndelung verificate, cum este, de pildă, gravura, semnifică, în profunzimea actului artistic, tocmai această nevoie imperativă de a înfrînge atît capcanele efemerului, cît și supralicitarea sensurilor adiționale. Protejată de somațiile existenței imediate, dar și de crispările ieșirii definitive din lume, arta își ia, astfel, răgazul unei clipe de respirație liberă. Conjugînd firesc acuratețea atitudinii cu seriozitatea profesională și cu o remarcabilă coerență interioară, Andrei Mănescu este deja o prezență artistică viguroasă și un nume care nu mai are nevoie de prea multe prezentări.

### Mirela Trăistaru

**D** IN punct de vedere temperamental, Mirela Trăistaru se situează în spațiul artistic transilvănean, în orizontul aceluși expresionism cromatic și compozițional care însoțește trăirea intensă și se manifestă prin formule directe, uneori la limita cruzimii. Pensulația nervoasă pe spații mici, tușele largi, sigure, în care energia enunțului și energia mecanică se identifică,

tonurile aproape crude, inapte pentru spectacolul rafinat și pentru subtilele ceremonii retinente, creează un prim nivel al acestei picturi, acela al trăirii nemijlocite, al confesiunii existențiale fără menajamente. Dacă acestor elemente le mai adăugăm și iconografia obsesivă, în centrul căreia se găsește o feminitate exuberantă și polimorfă, pe jumătate narcisică, pe jumătate compensatorie în consecința unor posibile proiecții traumatice, planul vital, existențialist, se conturează cu o și mai mare claritate. Din multe puncte de vedere, la acest nivel, Mirela Trăistaru se întîlnește cu mitologia eului feminin și cu setea inepuizabilă de a glosa în jurul lui din pictura Clădiei Todor. Dar spre deosebire de Claudia Todor, care se reverberază direct și se multiplică halucinant în propriile sale reprezentări, cu o gamă largă de mijloace și de atitudini, Mirela Trăistaru se așază oarecum în fundal, sub camuflajul unor construcții generice, însă cu un angajament moral mai explicit și mai puternic. Iar dacă această pictură s-ar opri aici, doar la nivelul mărturiei abrupte și al experienței existențiale nude, totul ar fi poate de o incontestabilă autenticitate la nivel psihologic, dar sumar sub raport artistic și insuficient ca proiect cultural. Conștientă de acest risc, pictorița merge însă mult mai departe și blochează din capul locului orice tentativă de lectură exclusivă în perspectivă existențială. Ea își bandajează cultural expresionismul, îi temperează asperități-

le, îi pune în surdina gravitatea și dizlocă patetismul din locurile în care el ar putea deveni strident. Între artist și privitor se naște acum o complicitate ciudată în cadrul căreia se cade perfect de acord că iconografia dură și gestul definitiv, impulsivitatea cromatică și ecorșeul psihologic nu sînt decît invocații, jocuri secunde, umbre livrești ale unor tipologii de inventar. Mirela Trăistaru „înramează” totul într-un decor edenic, într-o lume de arabescuri și de motive florale de un decorativism tandru și vetust. Dacă expresionismul său este transilvănean sau, mergînd mai departe, nordic, întregul fundal și „cadrul”, în totalitatea lui, sînt de origine central-europeană și, în particular, vieneză. Toposul cultural al Mirelei Trăistaru este Sezession-ul austriac în varianta lui cea mai autoritară, aceea a

lui Gustav Klimt. Jocul livresc și reveria culturală ale acestei picturi pun în aceeași pagină tensiunile paroxistice ale expresionismului, grația geometriei și tihna solară a decorativului. Cu alte cuvinte, Munch, Klinger sau Barlach sînt înveliți în vastele broderii imperiale din producția lui Klimt. Ceea ce rezultă, însă, din această asociere nu este nicidecum un exercițiu exterior, o simplă retorică a formelor istoricizate, ci o altă pistă pentru încercările existențiale. Între gestul crispat și contemplația lină, artista încearcă să plaseze echilibrul fragil al unei lumi cu o puternică încărcătură metafizică. Printre decoruri vagi și contorsiuni ale unor anatomii și ele sumare, pictura Mirelei Trăistaru configurează o lume ritualizată, încremenită în manifestările ei exemplare; naștere, nuntă, moarte. Fără ostentație și fără crispare, cu citate livrești și cu aluzii etnografice, cu agitații grafice și cu pensulații largi, pictorița dezvoltă simultan idei plastice și narative, gesticulează viu și interoghează memoria printr-un discurs unitar și logic. Dar pe lîngă toate acestea, la fel de importantă și la fel de puternică, este nevoia experimentului, acea dorință de a risca permanent pentru a-ți lărgi spațiul de acțiune. Și dincolo de experimentul în bidimensional, în spațiul consacrat al tabloului, Mirela Trăistaru experimentează aceleași seturi de idei în arta video sau, mai exact spus, în filmul de artă. Jocul și mișcarea, expresia corporală și volubilitatea materiei acompaniază ideea nașterii, a cuplului și a extincției.

La fel ca și Andrei Mănescu, adică la doar câțiva ani de la terminarea studiilor, Mirela Trăistaru este un artist adevărat, ludic și grav în aceeași măsură, estetizant și frust, sceptic și cercetat de adieri metafizice și, mai ales, unul cu o minte limpede și cu o sensibilitate a cărei prospețime nu subminează nicidecum coerența gândirii. A gândirii plastice, dar nu numai. ■

